

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in tožila se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 66.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaia vsak torek in petek

Ljubljana, petek 21. avgusta 1942-XX

Cena posamezni številki 0'60

Mesečne prijave zalog gradbenega lesa

Pokrajinska zveza delodajalcev Ljubljanske pokrajine je izdala naslednje okrožnice:

Ker niste še vložili mesečne prijave zalog gradbenega lesa po stanju zadnjega dne preteklega meseca, dasiravno je rok že 5. t. m. potekel, Vas v Vašem lastnem interesu vabimo, da nemudoma sestavite prijavo v treh izvodih ter jo pošljete na naslov: Združenje industrije in obrtnikov za Ljubljansko pokrajino, Ljubljana, Beethovnova ul. 10.

Ponovno opozarjamo, da morate predložiti prijavo tudi v primeru, ako v preteklem mesecu niste imeli nobenega prometa in nimate nobene zaloge gradbenega lesa. V slednjem primeru morate istotako predložiti pravilno podpisano prijavo v treh izvodih s pripombo »negativno«.

Nepredložitev prijave more imeti za posledico poleg kazni tudi zaplenbo neprijavljenega blaga.

Potrošnja in proizvodnja sladkorja

Letna potrošnja sladkorja vsakega prebivalca v kilogramih je naslednja:

Danska 56, Anglija 55, Avstralija 50, Švedska 49, USA 48, Kanada 45, Irska 38, Kuba 37, Švica 36, Norveška 32, Argentina 31, Belgija 30, Finska 30, Nizozemska 29, Nemčija 25, Južnoafriška unija 23, Slovaška 18, Brazilija 19, Francija 24, Mehika 16, Madžarska 14, Rusija 13, Španija 12, Japonska 12, bivša Poljska 11, Grčija 11, Indija 9, Egipt 9, Italija 8.6, Portugalska 8, Iran 7, Turčija 7, Romunija 6, Bolgarija 5, Java 4, Kitajska 2.

Proizvodnja sladkorja iz sladkorne pese pa je v milijonih metrskih stotov naslednja:

Nemčija 20, USA 15, Francija 9.3, Anglija 5, Italija 5, Protektorat 4, bivša Poljska 3.8, Nizozemska 2.8, Danska 2.4, Madžarska 1.8, Španija 1.2, Romunija 1.1, Irska 1, Turčija 1.

Proizvodnja sladkorja iz sladkorne trste pa je v milijonih metrskih stotov razdeljena takole: USA 5, Indija 27.7, Kuba 26.7, Java 15.5, Formosa 12, Brazilija 12, Portorika 9.5, Filipini 9, Avstralija 8.6, Havajski otoki 8, Južnoafriška unija 4.7, Argentina 5.

Dohodki kmetijstva in cene industrijskih izdelkov

»Südost-Echo« naglašja, da je za napredek kmetijstva v južnovzhodnih evropskih deželah posebno važno sorazmerje med cenami kmetijskih pridelkov in onih industrijskih izdelkov, ki so kmetu neobhodno potrebni. Za primer in ponazorilo je navedeno:

Za nabavo najvažnejših industrijskih izdelkov, ki jih kmet potrebuje (našteti jih je 26), je bilo treba l. 1913. v Romuniji prodati samo 262 kg krušnega žita ali pa 400 kg koruze. Da si omogoči nabavo potrebnega orodja, pa je moral romunski kmet l. 1940. prodati 674 kg krušnega žita oziroma 936 kilogramov koruze ali 814 kg ječmena. Železni plug stane v Romuniji toliko, kolikor dobi kmet za 1058 kg žita. Bolgarski kmet dobi tak plug za izkupiček 441 kg žita, v Nemčiji pa ustreza cena navadnega železnega pluga izkupičku od 300 kg žita.

Strokovni list »Internationaler Holzmarkt« slika položaj na mednarodnem lesnem trgu takole:

Italija

Italijanski lesni trg popolnoma obvlada doma izdelano blago. Sečnje so čim bolj velike in žage so polno zaposlene, da obdelajo okrogli les letošnje sečnje. Posebno v alpskih krajih delajo žage v več izmenah. Navzlic ostrim zimam se je posrečilo v aprilu in maju spraviti les iz gozdov in v gozdovih so ostale le majhne zaloge. Topoli, ki so bili zasajeni v začetku fašistične ere, se sedaj že dobro izkoriščajo. Na novo zasajene bučke v Apuliji mnogo prispevajo k lesni oskrbi dežele. Lesni uvozi se gibljejo v zelo ozkih mejah ter se omejujejo na dobave iz Hrvaške in Slovaške.

Nemčija

Nemška industrija cigarnih zabojev si vztrajno prizadeva, da premaga vse težave, ki so v vojni neizogibne in da ustvari za odjemalce in nabavilce čim znosnejše razmerje. Kakor v vseh les predelovalnih obratih je tudi v tej industriji bilo mnogo izprememb, v kakršnem obsegu dosedaj niso bile navadne. Glede oskrbe surovega lesa je nastalo zboljšanje, čeprav bi še marsikaj bilo želeli. Sečnja, razdelitev in transport blaga so zvezani s težavami. Zelo živahno je povpraševanje po vseh onih vrstah mehkega lesa listovcev, ki je pripravno za zabojo industrijo. Kakor vedno v tem letnem času popuša ponudba. Industrija cigarnih zabojev potrebuje zlasti dobro in močno bukev, od kar je uvoz lesa iz čezmorskih krajev nemogoč. Posebno veliko je zanimanje za mehke listovce, toda ponudba teh je še manjša ko bučke. Cene so vseskozi čvrste.

Madžarska

Ceprav je proizvodnja rezanega lesa iglavcev dosegla že gornjo mejo, vendar potreba prekaša proizvodnjo. Predvsem so velike potrebe vojske, da gre velik del dovoza za vojsko. Položaj glede lesa listovcev je boljši, ker ima dežela več listnega drevja in ker vojska ne potrebuje v tej meri les listovcev. Na trgu s topoli je naraslo povpraševanje zaradi večje potrebe tovarn za vžigalice ter zaradi proizvodnje kopit za čevlje. Potreba tovarn za vžigalice se je dvignila za 5 na 20 tisoč kubičnih metrov ter ne bo krita v polni meri. Izdelava lesenih čevljev enako zahteva mnogo materiala. Tudi madžarska industrija zabojev se bori z mnogimi težavami, zlasti pa manjka surovega materiala. Dosedaj je bila dobava tega materiala še precej zadovoljiva, bojazen pa je, da bodo kontingenti v bodoče zelo omejeni. Veliko vloga igrajo tudi transportne težave.

Romunska

Zelo težavno je dati poročilo o položaju na romunskem lesnem trgu. Kupčija postaja vedno bolj negotova in razvoj se more komaj pregledati. V zadnjih tednih je tudi notranja trgovina nazadovala, dočim je izvozni trg z izjemo nekaterih slučajnih pošilk popolnoma utihnil. Če tudi je bilo na do-

mačem trgu v zadnjem času le malo kupčij, ni vzrok v premalem povpraševanju. Nasprotno je potreba še narasla, toda ponudb ni. Dobave se sklepajo na daljše roke, ni pa gotovo, če se bodo v teh rokih tudi izvršile. Romunske oblasti si zelo prizadevajo, da se poživijo lesna kupčija, a so prodajalci še naprej zelo vzdržni. Razvoj cen je negotov. Oficialne cene so bile sicer določene, ni pa mogoče ugotoviti, v koliko so se mogle te cene uveljaviti v praktičnem življenju. Na trgu z listovci je položaj bolj miren, a tudi tu presega povpraševanje ponudbo.

Švica

V zadnjih mesecih je dobil švicarski lesni trg popolnoma drugačno lice. Prodrlo je bolj mirno presojanje trga in veliko pomankanje ob koncu leta se je nehalo in dosegla se je boljša poravnava med potrebo in proizvodnjo. Napadno pa bi bilo zaradi tega govoriti o omedlitvi trga ali celo o padcu cen, ker položaj označujejo zadostne možnosti oskrbe trga po oblastveno določenih cenah. To zlasti velja za rezan iglasti les. Na trgu je zelo popustila napetost glede drv in sedaj velja to tudi za rezan iglasti les. Verjetno je, da bo znova zavladala hausse, ko se bo kupoval okrogli les.

Izvoz usnja in stekla iz Protektorata

Pri izvozu iz Češko-moravskega protektorata ima industrija stekla delež 12%, od vsega izvoza stekla pa prevzemajo blizu 75% Nizozemska, Slovaška, Italija, Švica in Turčija. Deleži glavnih odjemalcev so: Nizozemska 30.4%, Italija 7.6%, Švica 7.5%, Slovaška 22%, Turčija pa 7.5% od vrednosti vsega izvoza stekla. V prvi vrsti se izvažajo steklo za razsvetljavne naprave, v drugi pa kristalno steklo.

Delež usnja je bil lani pri izvozu Protektorata samo 2%, se bo pa zvišal, ker se močno dviga kapaciteta tovarn usnja in usnjenih izdelkov. Zdaj delajo te tovarne predvsem za nemško vojsko in so samo presežki določene produkcije namenjeni za izvoz. Največji delež pri izvozu usnja in usnjenih izdelkov ima Slovaška, nad 51% od vrednosti vsega izvoza. Na drugem mestu med odjemalci je Romunija, ki je lani prevzela 9.1%

Na trgu listovcev je položaj še vedno zelo čvrst in cene imajo nagnjenje za novo zvišanje. Na jesen se pričakuje novo zvišanje cen. Oblasti pa bodo najbrže posegle v razvoj cen.

Švedska

Prodaja rezanega lesa je bila zelo živahna. Glavni odjemalec je bila Nemčija. Manjše količine so bile prodane na Dansko, Nizozemsko in v Belgijo, neznatne količine pa v druge države. Domači trg je primeroma dobro sprejemal blago. Zaradi živahnega povpraševanja so bile cene čvrste. Prodali so se tudi sortimenti, ki jih v prejšnjih mesecih ne bi nihče sprejel. Proizvodnja je še dobra in zaloge so razmeroma znatne. Mnogi izvozniki so vzdržni in bi prodali le del svojega blaga, ker čakajo na bolj ugodne plačilne razmere. Za nalaaganje na ladje najbrže ne bo več lesa na razpolago ko 200.000 standardov.

Proti koncu prejšnjega meseca so se vodila med Dansko in Švedsko pogajanja zaradi cen lesa ter se je veljavnost sedanjih cen podaljšala do konca leta. Dogovor glede cen med Švedsko in Nemčijo je bil podaljšan do 31. julija in se bodo nova pogajanja začela verjetno šele v avgustu.

vsega izvoza usnja in usnjenih izdelkov. Romunija je prej dobivala iz Protektorata predvsem gumijeve, zdaj pa dobiva tudi usnjene čevlje. Na Bolgarijo pride 6.2% od vrednosti izvoza in je njen delež zaradi tega tako nizek, ker dobiva Bolgarija obuvale predvsem od Batinih podružnic, ki delujejo v bivši Jugoslaviji in tudi v Bolgariji.

Na Švedsko je prišlo 6.8%, na Nizozemsko in Švico pa po 6% izvoza usnja in usnjenih izdelkov iz Protektorata. V drugi polovici lanskega leta se je izvoz v Nizozemsko in Švico precej skrčil v korist južnovzhodnih evropskih dežel, ki bodo prej ko slej postale glavni odjemalci češkega stekla in usnja. Zapadne dežele dobivajo iz Protektorata predvsem usnjene izdelke, kakor kovčge, torbe in jermenje, južnovzhodne pa čevlje, dočim naroča Švedska v prvi vrsti usnjene rokavice.

Povečano pridelovanje lanu v Evropi

Pred uvozom ogromnih količin bombaža iz Amerike je bil v Evropi lan poleg ovčje volne najvažnejša tekstilna surovina. Cvetoča industrija platna, ki je imela svoja središča na Češkem, v Belgiji in na Irskem, je zavzemala važno mesto v evropskem tekstilnem gospodarstvu. Zmagoviti pohod bombaža je izpodrinil staro evropsko industrijo platna in nasadi lanu so se krčili od leta do leta. V novi svetovni vojni pa je pridelovanje lanu spet postalo zelo važno za evropsko gospodarstvo.

V zadnjih letih pred vojno je znašal povprečni svetovni pridelek

Rusija	570	564	540
Nemčija	30,5	34,6	30,1
bivša Poljska	37,2	38,1	38,6
balt. dežele	56,8	64,7	53,8
b. Jugoslavija	12	11,1	12,9
Belgija	21,8	23,8	35,4
Francija	24,3	18,9	23,8
Nizozemska	12,2	14,5	19,5

V onih evropskih deželah, kjer je industrija platna močno razvita, se poleg domačega pridelka predelujejo tudi velike količine uvoženega lanu. Tako je Belgija leta 1936. uvozila 173.900, l. 1938. pa 176.000 ton lanu, francoski uvoz pa je v istih letih znašal 38.600 in 38.900 ton. Nemčija je uvažala pred vojno povprečno na leto okrog 15.000 ton lanu. Več kakor Nemčija in Francija skupaj pa je uvažala lanu Anglija; leta 1938. je znašal njen uvoz 58.500 ton.

Industrija platna v Angliji je zdaj v težkem položaju, ker so iz ostale dobave lanu iz Rusije, v kontinentalni Evropi pa se obeta tej industriji spet nekdanja uspešnost, ker se je med vojno močno pospešilo in dvignilo pridelovanje lanu. Nemčija je na primer lani pridelala toliko lanu, kolikor ga je morala leta 1933. uvoziti. Z lastnim pridelkom je krita nemška potrošnja do 75%, pri čemer pa niso upoštevane možnosti znatno zvišane pridelka v Generalni guberniji. Močno so bili povečani nasadi lanu v Franciji, Belgiji in Nizozemski, pridelovanje pa se zelo uspešno pospešuje in dviga tudi v vseh južno-vzhodnih evropskih deželah.

Lan ni važen samo kot tekstilna surovina, temveč tudi zaradi tega, ker se iz njegovega semena pridobiva dobro olje. Na svetovnem trgu lanenega olja je imela doslej prvo mesto Argentina, močno povečani pridelek lanu v celinski Evropi pa bo kmalu dvignil tudi evropsko proizvodnjo lanenega olja.

Razdelitev žitnega pridelka na Hrvaškem

V gospodarskem letu od 1. avgusta 1942 do 31. julija 1943 ostanejo na Hrvaškem pridelovalcem za preskrbo vsakega družinskega člana od pridelka naslednje količine: 200 kg žita ali 160 kg žita in 40 kg koruze, onim, ki pridelujejo samo koroze, pa po 225 kg koruze. Za otroke do dveh let se sme pridržati polovica. Kmetje, ki imajo nad 10 oralov zemlje, dobijo še žitni dodatek za sezonske delavce. Posebej so določene tudi količine za seme in za krmo. Od pridelka krompirja pride na vsakega člana pridelovalčeve družine 200 kg, od fižola in leče pa po 5 kg. V vladni naredbi o razdelitvi žita za družinsko potrošnjo je tudi navedeno, da se perutnina ne sme krmiti z žitom, ki je uporabljivo za ljudsko prehrano.

Oddaje žitnega pridelka so različne po velikosti zemljišč, kmetije od 30 do 100 oralov bodo oddajale povprečno po 40%, večje kmetije pa po 60% pridelka.

Nove cene bencina v Romuniji

Romunsko finančno ministrstvo je v sporazumu z zastopniki petrolejskih družb določilo naslednje cene za mineralna olja: bencin za avtomobile v rafineriji 3330 lejev za tono, v prodaji pa z davki vred 18.850 lejev, težki bencin v rafineriji 2400, v prodaji 6000 lejev za tono.

Svetovni	1936	1937	1938
pridelek	816	819	806
Evropa brez			
Rusije	239	249	260

Iz italijanskega gospodarstva

Za povečanje kmetijske proizvodnje je ministrski svet sklenil važne ukrepe. Izšli so predpisi za obdelovalno površino vseh kultur. Med drugim je bilo določeno, da se 400 ha pašnikov spremeni v njive in polja. Dovoljen je bil tudi kredit 150 milijonov lir za podpiranje kmetovalcev. Meseca julija, ko je bilo žito že požeto, je bilo več padavin kakor julija leta 1920., ko je bilo najbolj mokrotno poletje tega stoletja. Dež v juliju je zagotovil dobro letino turščice in riža.

Letna produkcija celuloze je dosegla že 65 milijonov kg, čeprav so pri ustanovitvi velikega podjetja Torviscosa računali, da se bo do 1. 1944. produkcija dvignila do 50 milijonov kg.

Pri proizvodnji lanitala je na prvem mestu podjetje Snia Viscosa v Cesanu Madernu, kjer je bila leta 1941. zgrajena nova najmodernejša tovarna. Njena produkcijska kapaciteta se je dvignila na dnevni 20.000 kg.

Izdelki italijanske tekstilne industrije obsegajo 627 tipov. Med njimi je 157 bombažnih, 92 volnenih in 109 svilenih. Poleg tega je 48 tipov za hišno perilo, 36 za odeje, 35 za nogavice, 17 za rokavice itd.

Uporaba perforiranih poštnih znamk je po ministrski uredbi do konca vojne prepovedana, stare zaloge takih znamk pa se smejo uporabljati do konca septembra.

Zaradi varčevanja s papirjem je bilo v Italiji od lanskega julija do 15. avgusta letos 736 publikacij ukinjenih ali skrajšanih.

Za potovanja mladoporočencev v Rim, ki so deležni posebnih voznih olajšav in popustov, je bilo izdano meseca julija 295 vozovnic prvega, 1547 drugega in 680 tretjega razreda. Od konca julija 1. 1932., ko so bili uvedeni popusti za poročna potovanja v Rim, pa je bilo izdanih vsega skupaj 327.898 železniških vozovnic.

Desete mednarodne razstave filmske umetnosti, ki bo od 30. avgusta do 15. septembra v Benetkah, se udeležita tudi Svica in Finska. Med razstavo bodo predvajali tri švicarske in dva finska filma.

Vrednost pokrajinskega in občinskega cestnega omrežja je po podatkih ministrstva za javna dela okrog 80 milijard lir. Pokrajinskih cest je 43.000, občinskih pa 120.000 km. Na 312.000 kvadratnih metrov površine pride 185.000 km cest. Najmanjši je ta odnos med površinskim in cestnim razmerjem v Kalabriji (0,15 km = 0,2 kv. km), najvišji pa v Piemontu in Lombardiji, kjer prideta povprečno dva kilometra cestnega omrežja na kv. kilometer površine.

Celuloza iz močvirskega bičevja

Med nemško-romunskimi gospodarskimi pogajanjmi so obravnavali tudi vprašanje povečanja romunske proizvodnje celuloze po ugotovitvi, da ima Romunija za to proizvodnjo na razpolago velike količine bičevja in trstičja v močvirjih ob Donavi. Izračunali so, da bi se dalo letno dobiti po 4 milijone ton za predelovanje uporabljivega trstičja, iz katerega bi izdelali približno 1 milijon ton celuloze, če se računa, da je na enem hektarju ob Donavi okrog 30 ton bičevja in trstičja. Iz trstičja bi mogla Romunija producirati približno dvajsetkrat toliko celuloze, kakor jo doslej producira iz lesa iglavcev.

Močvirsko bičevje so v Romuniji doslej uporabljali samo za pletenje predpražnikov, za pokrivanje streh in za steljo, pobudo za novo, zelo koristno uporabo pa je dala italijanska družba Snia Viscosa, ki ima v Furlaniji velike nasade trstičja, iz katerega izdeluje vlakna za stanično volno in umetno svilo.

Pravila Združenja denarnih in zavarovalnih zavodov

Visoki komisar je potrdil pravila Združenja denarnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine, katere je »Službeni list« tudi že objavil. Pravila Združenja denarnih zavodov in zavarovalnic se v mnogem krijejo s pravili drugih združenj, o katerih smo že poročali. Zato omenjamo samo važnejše posebne določbe iz pravil Združenja denarnih in zavarovalnih zavodov.

Cl. 1. določa: Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov vključuje vse zavode skupin, za katere je ustanovljeno in ki posluje na ozemlju Ljubljanske pokrajine.

Združenje se deli na naslednje sindikate:

1. sindikat bank,
2. sindikat hranilnic,
3. sindikat zavarovalnic,
4. sindikat vodilnih uradnikov denarnih in zavaroval. zavodov in
5. sindikat pomožnih ustanov za denarništvo in zavarovanje.

Cl. 2. navaja naloge Združenja, ki so iste ko drugih združenj.

Clani Združenja so po § 3. po svojstvu vsi denarni in zavarovalni zavodi, menjalni agenti, borzni komisijonarji in menjalnice pokrajine. Kdor koli pridobi v pokrajini koncesijo za izvrševanje kreditne ali zavarovalne delavnosti, za poslovanje kot menjalni agent ali borzni komisijonar ali koncesijo za menjalnico, mora vložiti prošnjo za vpis pri Združenju. Članstvo preneha le hkrati s prestankom podjetja.

Določbe o dolžnostih članov ter o področju sindikatov so iste ko v pravilih drugih združenj.

Po § 8. tvorijo skupščino sindikata vsi člani sindikata. Vsak udeleženec skupščine ima pravico na en glas za vsakih 500 lir plačanih zakonitih prispevkov.

Posebne določbe za sindikat vodilnih uradnikov

navajajo člani 9, 10, 11, 12 in 13.

Za vodilne uradnike se štejejo: a) pri bančnih zavodih: bančni ravnatelj ali bančni ravnatelj, v kolikor vodijo poslovanje vsega zavoda ali znatnega njegovega dela z dejansko pravico samostojnega ukrepanja ali lastne pobude in s funkcijami, vezanimi z odgovornostjo in zastopanjem, ter

podravnatelj ali podravnatelj s soravnatelj, če so pooblašteni popolnoma nadomeščati ravnatelja.

b) pri zavarovalnih zavodih: vodilni uradniki zavarovalnih podjetij, to so tisti, ki imajo naslov ravnatelja, soravnatelja ali podravnatelja. Ravno tako se štejejo za vodilne uradnike tisti višji uradniki družb, ki opravljajo vodilne posle z odgovornostjo vodilnega uradnika in katerim je bilo svojstvo vodilnega uradnika izrečno podeljeno s pismenim, naslovljencu neposredno vročenim odlokom upravnega sveta družbe ali pooblaščenih organov, pri inozemskih družbah pa njihovega zakonitega predstavnika.

c) vsi tisti, za katere določi Vis. komisariat, da se morejo uvrstiti v to skupino.

Inozemci, ki bivajo najmanj 10 let v Ljubljani, se lahko sprejmejo kot člani, ne morejo pa biti imenovani ali izvoljeni za opravljanje vodilnih poslov.

Prošnja vodilnega uradnika za sprejem v članstvo se mora predložiti predsedniku sindikata in mora obsegati izjavo, da prosilec sprejema vse določbe teh pravil in da plačuje vse prispevke. Po potrebi mora biti prošnja opremljena z odlokom upravnega sveta družbe ali pooblaščenih organov, da je bilo uradniku podeljeno svojstvo vodilnega uradnika.

O sprejemu odloči predsednik Združenja po zaslišanju sveta in na predlog predsednika sindikata. Zoper odklonitev sprejema je dopustna pritožba na predsednika Zveze, v zadnji stopnji pa na Vis. komisarja.

Vpis velja za pet zaporednih let in se molče obnovi, če ni član podal formalne ostavke, ki pa ni veljavna, če se ne sporoči s priporočenim pismom vsaj tri mesece pred pretekom tekoče petletne dobe.

Organi Združenja so: predsednik, skupščina, svet in nadzorni odbor. (Izvršilnega odbora Združenje denarnih zavodov nima. Njegove naloge izvršuje svet.)

Vse ostale določbe kakor o nadzorstvu, o imovini, upravi, proračunu in računskih zaključkih so skoraj natančno iste ko v pravilih drugih združenj. Tudi disciplinski predpisi so isti.

Urejevanje preskrbe v Bolgariji

»Südost-Echo« navaja naslednje ukrepe in prizadevanja bolgarske vlade za ureditev preskrbe bolgarskega prebivalstva z najvažnejšimi življenjskimi potrebščinami:

Letos je bilo prvič razširjeno državno nadzorstvo tudi na pridelke krompirja. Racioniranje krompirja je poverjeno žitnemu ravnateljstvu, ki je odkupilo od letošnjega pridelka za 300.000 ton za razdelitev. Del pridelka nameravajo uporabiti tudi za primesi k krušni moki. Potrošnja mesa je dobro urejena, urediti pa je treba še preskrbo sočivja in sadja. Nedavno je bila ustanovljena centrala za nakup in razdelitev sočivja in sadja.

Prehrana bolgarskega prebivalstva se je precej zboljšala zaradi bogatega pridelka oliv v novih bolgarskih pokrajinah. V Bolgariji je nad 6 milijonov divjih in nad 1.400.000 oplenjenih oljk. Pol-državna izvozna in uvozna centrala »Bulgarska trgovina« je dobila od zadnjega pridelka 770.000 kg olivnega olja, kar ustreza približno količini 4,6 milijona kg oliv. To je seveda samo del pridelka, ker niso vštete količine, ki so bile puščene pridelovalcem za potrošnjo. Največ oliv prideluje okoliš Kavale. Pravo korist od bogatega pridelka oliv pa bo imela

Bolgarija šele potem, ko bo modernizirala in razširila svoje oljarne, ki so po večini zelo primitivne.

Težave so še pri preskrbi obutve. Prvotne nakaznice ali znamke za čevlje se niso obnesle, zato uvajajo zdaj nov način nakazovanja usnja in drugih potrebščin za čevljarje. Preuredili bodo tudi preskrbo premoga. Produkcija najvažnejših premogovnikov pride pod državno kontrolo. Za gospodinjstvo so že določene količine premoga za čas do 1. novembra, potem pa stopi v veljavo novo racioniranje za zimsko dobo. Vse težave, ki so pri preskrbi in razdelitvi premoga, so samo posledica transportnih ovir.

Pri organizaciji preskrbe igra važno vlogo sklad za izenačenje cen. Iz tega državnega sklada se krijejo razlike med nabavno in prodajno ceno, ki nastanejo takrat, kadar da država prebivalstvu kake življenjske potrebščine po znižani ceni. Tako n. pr. dobivajo gospodinjstva, ki nimajo elektrike, po 4 litre petroleja po znižani ceni 8 levov za liter, kar je za 450 leva pod nabavno ceno. Teh dobav petroleja je deležna pretežna večina kmetijskih družin in nastane tako velika diferenca med nabavno in prodajno ceno petroleja. Podob-

stvo dobiva sol po ceni, ki je za 1 lev pri kilogramu nižja od nabavne cene. Tako nastane pri tej pocenitvi pri letni potrošnji 150.000 ton soli diferenca 150 milijonov levov.

Po znižanih cenah bo prebivalstvo s pomočjo sklada za izenače-

no je pri preskrbi soli. Prebivalstvo cen dobivalo tudi mleko in ovčji sir. Vlada izdeluje tudi načrt za pocenitev tekstilnega blaga in izdelkov, z navedenimi uvedbami in načrti pa organizacija preskrbe prebivalstva z življenjskimi potrebščinami še ni zaključena.

Koristna pobuda konzervne industrije

V Münchenu je bila nedavno z glavnicco 5 milijonov RM ustanovljena tvrdka Neuerburg & Pankhofer, ki bo dajala v inozemstvu izdelovati koncentrate sadnih sokov, doma pa bo potem iz teh polizdelkov izdelovala razne vrste sadnih sokov in brezalkoholnih pijač. Tvrdka bo v raznih krajih Evrope in Severne Afrike uredila hladilnice, v katerih se bo nakupljeno sadje pripravilo za transport v Nemčijo. Poleg hladilnic bodo urejene tudi tovarne, ki bodo izvedle prvo stopnjo konzerviranja sadja, ki bo pozneje predelano v Nemčiji. Na ta način se bo proizvodnja sadnih sokov in pijač močno pocenila, dobavitelj sadja pa bodo imeli veliko korist od hladilnic in konzervne industrije, katero bo ustanavljala nemška tvrdka. V Italiji so n. pr. citrone prav poceni, drag pa bi bil prevoz, če bi

jih sveže uvažali v Nemčijo. Ko bo izvedena doma v hladilnicah in konzervnih obratih prva stopnja konzerviranja, bo prevoz cenejši, ker so polizdelki dosti lažji ko sveže sadje.

Na jugu (Italija), na zapadu (Nizozemska) in na jugovzhodu (Bolgarija) nova tvrdka že deluje, v kratkem pa bo začela poslovati tudi v Franciji in v Maroku. Dobavitelj sadja bodo dobili hladilnice in druge naprave iz nemških strojnih tovarn, zmrznjeno in napol konzervirano sadje pa bo potem v Nemčiji predelano na razne načine. V raznih deželah bodo naprave nemške tvrdke temelj domače hladilne in konzervne industrije. Posebno velja to za južno-vzhodne evropske dežele, kjer so bogati sadni pridelki, konzervna industrija pa šele v povojih.

Prehrana v Franciji

V zadnjem času se je položaj Francije glede prehrane prebivalstva zboljšal, vendar pa bi bil prevelik optimizem napačen. Vse zavisi do donosa letošnje žetve.

Do vojne je Francija povprečno pridelala 78 milijonov stotov pšenice. V maju se je zmanjšala s pšenico posejana zemlja od 5,1 na 3,7 milijona ha ter je zato donos padel na 52,5 milijona stotov. K sreči pa je imela Francija ob izbruhu vojne 20 milijonov stotov zalog in je bila s tem prehrana prebivalstva zagotovljena. V letu 1941. se je žetveni donos dvignil na skoraj 64 milijonov stotov, le za približno poldrug milijon stotov manj, kolikor znaša normalna potrošnja pšenice v Franciji. Za kampanjo 1941/42 so morali kmetovalci obvezno posejati toliko pšenice ko v l. 1936. in 1938. S pšenico posejana zemlja bi se tako morala povečati na 5,1 milijona ha in s tem bi se tudi primerno zvišal donos. V splošnem pa oskrba Francije s pšenico ni slaba ter so tudi obroki kruha, ki so določeni za vsakega prebivalca, v primeri z onimi v drugih deželah dobri.

Oskrba z mesom in živino

Kakor v vseh drugih deželah je težišče oskrbe z mesom tudi v Franciji v goveji živini in svinjah. Vojna je naravno povzročila močno znižanje števila živine. Število goveje živine je znašalo 10. februarja 1941 14.285.460 za 860.330 glav manj ko l. 1938. Še bolj je padlo število prašičev, namreč od 4.03 na 2,67 milijona. Število ovac je padlo za 1,35 na 8,43 milijona. Število goveje živine se je v odstotkih zmanjšalo sicer samo za 5,7%, upoštevati pa se mora, da se je zelo povečalo število mlade živine (do enega leta). Število volov je padlo za 16%, krav pa za 10,2%. Število prašičev je padlo za skoraj 40%, ovc pa za 13,8%. Potrošnja mesa se je zato morala racionirati, in sicer na 279 g tedensko ter je s tem letna potrošnja padla od 1,7 milijona ton na 789.000 ton.

Krompir

V oskrbi Francije je pomen krompirja kot živila postal posebno važen šele v vojni. V mirnem času je bilo s krompirjem zasajene zemlje v Franciji približno 1,4 milijona ha. L. 1940. je padla ta važna površina na 1 milijon ha ter se je dvignila l. 1941. na 1,3 milijona ha. Pridelala pa je Francija krompirja pred vojno povprečno

po letno 150 milijonov stotov, leta 1940. le 80, leta 1941. pa 120 milijonov stotov. Povprečna letna potrošnja krompirja je bila pred vojno 120 milijonov stotov. Racioniranje potrošnje krompirja dosedaj na splošno še ni bilo uvedeno. Zatrjuje se, da je oskrba pariškega prebivalstva s krompirjem v dosežanem obsegu zagotovljena (2 kg na osebo in teden).

Masčobe

Za prehrano prebivalstva potroši Francija v normalnih letih 572.000 ton masčob, in sicer 322 tisoč ton rastlinskih in 250.000 ton živalskih. Večino rastlinskih masčob je Francija uvažala, dočim je živalskih masčob nekatera leta proizvela več, kakor jih je sama potrošila. Po vojni je proizvodnja masčob zelo padla ter se je zato morala potrošnja precej močno racionirati ter znaša sedaj mesečni obrok 450 g masčob za osebo.

Sladkor

S sladkorno repo zasejana površina se je v Franciji po vojni zmanjšala od 252.312 ha na 114 tisoč ha, v l. 1941. se je ta površina povečala na 200.000 ha in letos naj bi dosegla staro višino. Povprečno je Francija pridelala 90,8 milijona stotov sladkorne repe na leto, l. 1940. pa samo 42 milijonov, l. 1942. pa zopet 70 milijonov stotov. Proizvodnja sladkorja je tudi temu primerno padla ter znašala l. 1939./40. 1.142.919 ton, l. 1940-1941 411.516 in l. 1941/42 835.000 ton. Potrošnja sladkorja je v Franciji omejena na 500 g mesečno za osebo.

Zasedanje Evropske komisije za gozdno in lesno gospodarstvo

Zaradi vzajemne ureditve lesne preskrbe v Evropi je bila letos 23. januarja ustanovljena Evropska komisija za gozdno in lesno gospodarstvo. Za njen prvotni delokrog so bile določene Nemčija in severne evropske države, pozneje pa se je novi organizaciji pridružila Italija, v kratkem pa bo kot prva južno-vzhodna evropska dežela pristopila Slovaška.

Prvo zasedanje Evropske komisije za gozdno in lesno gospodarstvo je bilo nedavno v Königsbergu v Nemčiji ob udeležbi Danske, Nemčije, Finske, Italije, Švedske in Slovaške.

Hrvatska industrija

Zagrebački »Ekonomet« navaja, da je na Hrvatskem 1600 industrijskih podjetij, ki imajo 2236 obratov. Od tega pride na predelovanje agrarne proizvodnje 584, na lesno industrijo 454, na elektranje 237, na tekstilno in oblačilno industrijo 235, na stavbeno industrijo 231, na rudarstvo 131, na kemično industrijo 124, na kovinsko in strojno industrijo 120, na usnarstvo 33, na papirno 25, na metalurgično 16 in na ostale industrijske panoge 46 obratov.

Lani je bilo na Hrvatskem 718 delniških družb s skupno glavnico 3963,6 milijona kun, od tega se je 324 delniških družb s skupno glavnico 2666,8 milijona kun udeleževalo v industriji. V drugi polovici l. 1941. je bilo ustanovljeno 36 novih delniških družb z glavnico 260 milijonov kun, 46 delniških družb pa je bilo med letom likvidiranih.

Po pregledu l. 1940. je 44,63% izdelkov hrvatske industrije uporabljenih doma, večino ostanka so porabile sosednje pokrajine bivše Jugoslavije, za izvoz v inozemstvo pa je ostalo 11%.

Hrvatsko-španska trgovina

Pri blagovni izmenjavi med Španijo in bivšo Jugoslavijo so bile močno udeležene hrvatske pokrajine, ker je šlo iz njih največ blaga v Španijo. V špansko-jugoslavanski trgovini so bile velike spremembe. L. 1934. je bil izvoz v Španijo vreden nad 59 milijonov din, uvoz iz Španije pa nad 15 milijonov din, l. 1938. pa je bil izvoz vreden samo še 0,99, uvoz pa 0,40 milijona din.

Hrvatsko-španski gospodarski sporazum je bil sklenjen letos meseca julija in bo Hrvatska pošiljala v Španijo predvsem govejo živino, jajca in stavbeni les, dobivala pa bo iz Španije riž, južno sadje, kolonijalno blago in plutovino. Obračunavalo se bo po tečaju 471,6 kune za 100 pezet.

Slovaška industrija cementa

polagoma zvišuje svojo proizvodnjo, čeprav je bila privatna stavbeno delavnost močno omejena. Kapaciteta slovaških cementarn je izkoriščana do 75%, kar ustreza letni proizvodnji 45.000 vagonov cementa. Za izvoz je določenih 30.000 vagonov. Švica jih prevzame letos 7000, Nemčija jih je dobila v prvi polovici leta 4000, v drugi polovici jih prevzame še 4000, v Italijo pa bo šlo do konca leta 2500 vagonov cementa.

Z manjšimi naročili vred bo izvozni kontingent cementa približno izčrpan in bo kapaciteta slovaških cementarn lahko ostala na sedanji stopnji. Z ozirom na to so bile nedavno tudi mezde delavcev zvišane do 15 odstotkov.

Vinski pridelek na Madžarskem

bo letos izredno bogat, s tem pa so v zvezi razni problemi vinogradništva, kletarstva in vinske trgovine. Predvsem so potrebni krediti za nova kletarstva in trdke, ki se bavijo z vinsko trgovino. Številne trdke, ki so prej izvažale vino, so bile razlaščene, druge so bile reorganizirane, nove trdke pa brez državne pomoči ne bodo mogle pravočasno poslovati. Ker bo izvoz velikih količin grozdja utegnil naleteti na transportne težave, nameravajo letos precej grozdja porabiti za izdelovanje soka in brezalkoholnih pijač. Zmanjšale so se tudi zaloge sodov, ker je bilo nekaj vinskih letin slabih in so vinske sode prepustili tovarnam za kis in konserve. Za nabavo novih vinskih sodov ter za podporo vinski trgovini in kletarstvu bo po mnenju strokovnjakov treba določiti okrog 150 milijonov pengő.

Mestno in vaško prebivalstvo

Mednarodni poljedelski institut v Rimu je izdelal važen in zanimiv pregled razmerja med mestnim in vaškim prebivalstvom v raznih državah. Selitve vaškega prebivalstva v mesta so združene z važnimi gospodarskimi in socialnimi problemi. V mnogih državah prebivalstvo mest hitreje narašča, kakor bi to ustrezalo naravnemu prirastku mestnega prebivalstva ter gospodarskemu razvoju mest. Napredujoča industrializacija je pospešila v nekaterih državah prevelike vselite vaškega prebivalstva v mestih in marsikje je razbremenitev mest že danes nujno potrebna. Rimski institut navaja med drugim:

Anglija je imela l. 1751. popolno ravnotežje svojega prebivalstva: 9 milijonov podeželskega in 8,9 milijona mestnega prebivalstva. Do l. 1931. je delež vaškega prebivalstva padel od 50 na 20%, absolutno pa se je število vaškega prebivalstva skrčilo od 9 na 8 milijonov, dočim je mestno prebivalstvo naraslo od 8,9 na 31,9 milijona. V Britaniji prebiva zdaj nad 45% vsega prebivalstva v mestih, ki imajo nad 100.000 prebivalcev. L. 1800. je imela Britanija samo eno tako mesto, l. 1930. pa jih je bilo že 51.

V Franciji je l. 1864. prišlo od vsega prebivalstva 24,4% na ob-

čine, ki so imele nad 2000 prebivalcev, l. 1936. pa že 52,4%. V devdesetih letih se je število prebivalcev v takih občinah dvignilo od 8,7 na 23,1 milijona, število prebivalcev malih občin pa skrčilo od 26,8 na 19,8 milijona. Podobno razmerje prebivalstva je tudi v Belgiji.

Prebivalstvo Irske se je od leta 1841. do l. 1936. znižalo od 6 na 3 milijone, delež mestnega prebivalstva pa se je v tej dobi dvignil od 16,7 na 31,8%.

V USA je l. 1850. podeželsko prebivalstvo zavzemalo še 83% vsega prebivalstva, po dvajsetih letih pa samo še 50%. Zdaj živi skoraj ena četrtina vsega prebivalstva USA v mestih, ki imajo nad 250.000 prebivalcev.

V Argentini je delež mestnega prebivalstva 74%, na Danskem pa 44%.

V Rusiji se je delež mestnega prebivalstva od l. 1926. do 1939. dvignil od 17,6 na 32,8% vsega prebivalstva, število mest, ki imajo nad 100.000 prebivalcev, pa se je v tej dobi povečalo od 31 na 82.

Pri velikem in naglem razvoju industrije je ostalo skladno in ugodno razmerje prebivalstva na Japonskem, kjer je prišlo na mesta l. 1893. samo 6% vsega prebivalstva.

Gospodarski pomen Kavkaza

Zadnji vojni dogodki so dvignili v ospredje javnega zanimanja kubansko-kavkaško ozemlje. O gospodarskem pomenu tega ozemlja je objavil dunajski list »Südost-Echo« članek, iz katerega posnemamo:

Ozemlje, ki se razteza od Rostova do turške in iranske meje, se odlikuje po veliki raznovrstnosti klime in zemlje. Z lahkoto se razlikujejo 3 klimatične cone. Prva cona obsega kubansko, stavropolsko in tereško ozemlje ter je znana po svoji črni zemlji, ki je mestoma do 5 metrov globoka in zato ne potrebuje nikakih gnojil. Tu zlasti uspevata žito in tobak. V drugi coni, ki obsega južni del Ciskavkaza ter kaspiske stepe, se gojijo poleg žita še vino, koruza in sončnice. Tretjo cono tvori ozemlje Transkavkaza, ki je do dveh tretjin gorato. Na vzhodu pa ima tudi stepe. Zapadni del, zlasti ob Črnem morju ima subtropsko klimo, kjer uspevajo tudi tropične rastline. Zelo se v tretji coni goje tudi oljke. Močno razvita je kultura čaja, pridobivata pa se tudi zafran in bombaž.

V severnem Kavkazu se predvsem goji pšenica, nato pa po vrsti naslednje rastline: ječmen, sončnice, riž, oves, ajda, krompir, riž, bombaž, razna krmila in tobak. V južnem Kavkazu pa pridejo za pšenico: koruza, bombaž, riž, tobak in čaj. S tobakom je v vsem Kavkazu zasejano 80.000 hektarov ter se pridelava na leto 70 milijonov kilogramov tobaka, od tega v južnem Kavkazu okoli 20 milijonov kilogramov. Kavkaz proizvaja največ orientalskega tobaka, a bi se mogli tobačni nasadi še zelo povečati.

Tudi vina pridelava Kavkaz zelo dosti ter zavzemajo vsi vinogradi nad 130 tisoč ha, kakor kaže sledeča preglednica:

	površina ha	proizvodnja ton
Georgija	48.300	210.000
Armenija	19.200	52.000
Aserbejdžan	24.500	60.000
sev. Kavkaz	41.700	100.000
skupno	133.700	422.000

Med čajnimi deželami sveta zavzema Kavkaz peto mesto. Pred svetovno vojno se je gojil čaj samo v dveh pokrajinah Adžaristana, po revoluciji pa se je začel gojiti še

v enem okraju Abhazije ter je bilo s čajem zasajenih 9000 ha, proizvodnja pa je znašala okoli 6.500.000 čajnih listov. Razvoj čajne kulture na Kavkazu kaže spodnja tabela:

	hektarjev	ton
1921	1.017	550
1930	14.540	1.450
1939	47.144	44.819

L. 1940 je površina s čajem zasajene zemlje dosegla že 50.000 ha.

Bombaž se je gojil v Aserbejdžanu, Armeniji in Georgiji na 300.000 ha veliki površini. Pogoji za gojitev bombaža so tako ugodni, da se more gojiti tu najboljši egiptski in ameriški bombaž.

Od subtropskih rastlin na Kavkazu je treba predvsem omeniti: evkaliptus, plutec in indijski trs. Plutec se pridobiva na površini 1000 ha, indijski trs pa na površini 650 ha. Precej se goji tudi riž. Razvita je tudi gojitev sviloprejke.

Rude

Zelo bogat je Kavkaz na rudnih. Dežela ima plemenite in neplemenite kovine, obratujejo pa tudi številne izpiralnice zlata. Mnogo večjega gospodarskega pomena pa so ležišča bakra, svinec, premoga in nafte. Baker se nahaja v mnogih krajih, niso se pa vsa ležišča izkoriščala. Vendar pa je pred svetovno vojno dosegla proizvodnja bakra na Kavkazu eno tretjino vse ruske proizvodnje. Največje ležišče bakra, ki se izkorišča, je pri Alahverdu v Armeniji. Tu ima ruda 3,8 do 7% čistega bakra, v vsaki toni rude pa je tudi 753 g srebra in 13 g zlata. V najboljši rudi pa je tudi do 18 odstotkov čistega bakra.

V vsej Rusiji se pridobiva srebro edino na Kavkazu. Kavkaz pa je zelo bogat tudi na železu, zlatu, živem srebru, žveplu in premogu. Vsa ta ležišča pa se še malo iz-

Že v 24 urah barva, plesiraj kemično snazi obleke, klobuke

itd. Škrobl in svetločlila srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

koriščajo. Deloma je zemlja tudi še premalo preiskana. Tako so bila še pred kratkim odkrita velika bogata ležišča železne rude v severnem in tudi v južnem Kavkazu. Največje ležišče je v bližini Kislovodska in se ceni na 178,8 milijona ton. Ruda ima od 20 do 50% železa.

Od naravnih bogastev Kavkaza imajo poseben pomen ležišča mangana in zemeljskega olja. Glede manganove rude je Kavkaz prvi na svetu. Njegove rezerve se ceni na 160 milijonov ton. Splošno znan je Kavkaz tudi po svojih ležiščih zemeljskega olja okoli Bakuja.

Evropa — svetovni vinograd

V svetovnem vinskem gospodarstvu je Evropa na prvem mestu, ker je njen delež od svetovnega vinskega pridelka skoraj 80% in ker so pridelki evropskih vinogradov tudi po svoji kakovosti in pestrosti nedosegljivi. Evropa je vinograd vsega sveta, ker je njen pridelok tako raznolik, da ustreza vsakemu okusu. To so evropske dežele dosegle ne samo zaradi ugodnih klimatičnih razmer, temveč tudi po zaslugi svojega naprednega vinogradništva.

Svetovna proizvodnja vina, zelo različna po letinah, je od l. 1900. do 1908. dosegla povprečje 125 milijonov hl, do l. 1913. se je dvignila na 147 milijonov hl, potem do l. 1923. na 160, do l. 1928. na 172, pozneje pa je doseglo letno povprečje 178 milijonov hl. Do l. 1935. je bilo doseženo največje povprečje 217 milijonov hl. Potem je slabša letina povzročila padec na 151 milijonov hl, kar pa se je l. 1938. popravilo na 215 milijonov hl. Naslednje leto se je proizvodnja spet močno znižala na 187 milijonov hl, od l. 1940. pa se polagoma dviga.

Mednarodni vinski institut v Rimu, ki vodi to evidenco, pa je zbral tudi podatke o potrošnji vina. Po njegovi statistiki je bila l. 1937. letna potrošnja vsakega prebivalca: v Franciji 157 l, na Portugalskem 98 l, v Italiji 75 l, v Španiji 67 l, v Romuniji 54 l, na Madžarskem 40 l, v Švici 33 l, v Bolgariji 24 l, v stari Nemčiji 7 l, v Belgiji 5 l, v Angliji 3 l, v Nizozemski nad 2 l, na Danskem 1,5 l, v USA pa 4,5 l.

Iz drugega pregleda rimskega instituta, ki je bil zaključen leta 1937., pa je poleg potrošnje razvidna tudi proizvodnja vina, ker so, kakor sledi, v njem navedeni glavni dobavitelji in odjemalci vina v milijonih hektolitrov:

Vinski izvoz	l. 1929.	l. 1937.
Alžerija	9,27	12,28
Španija	3,78	—
Francija	1,39	0,86
Grčija	1,39	0,46
Italija	0,98	0,87
Portugalska	0,95	0,80
Tunis	0,43	0,96
Madžarska	0,31	0,38

Vinski uvoz	l. 1929.	l. 1937.
Francija	12,4	12,5
Švica	1,2	0,93
Nemčija	0,98	0,91
Anglija	0,66	0,80
Belgija	0,45	0,41
Nizozemska	0,15	0,11
USA	—	0,15

»Südost-Echo« navaja, da je bil vinski izvoz l. 1929. vreden okrog 850 milijonov RM, kar je važna postavka v evropskem gospodarstvu, l. 1937. pa se je ta vrednost znižala na 370 milijonov RM v prvi vrsti zaradi znižanja vinskih cen.

V vojni dobi ima Evropa vina dovolj, ker se je znatno povečala proizvodnja v Bolgariji in Romuniji ter v drugih južnovzhodnih deželah, po vojni pa bo Evropa ostala glavni dobavitelj vina, čeprav se v zadnjih letih uspešno dviga vinski pridelok Argentine, Čileja in Južne Afrike.

Železnice Bližnjega vzhoda

opisuje revija »Trasporti e Lavori Pubblici« takole:

Egiptске železnice obsegajo 5768 kilometrov in so vse pod angleško kontrolo. V začetku vojne je bilo v prometu 1405 lokomotiv in 15.283 tovornih vagonov. Za zvezo Egipta z ostalim Bližnjim vzhodom pride v poštev samo enotirna proga El Kantara—Rafa (223 km), ki ima priključek za Palestino in Sirijo. Palestina ima na svojih 436 km dolgih železnicah ter na delu železnice (180 km) Hedžasa, ki je pod njeno upravo, 130 lokomotiv in 2399 tovornih vagonov, ostali del hedžaške železnice (273 km), ki je pod upravo Sirije, pa ima 177 lokomotiv in 265 tovornih vagonov. Železnice Sirije obsegajo 470 km normalnih in 174 km ozkih tirov ter so imele v začetku vojne v prometu na normalnih progah 21

lokomotiv in 483 tovornih vagonov, na ozkih progah pa 32 lokomotiv in 378 tovornih vagonov. V Iraku je bilo na 483 km dolgih normalnih progah 11 lokomotiv in 525 tovornih vagonov, na ozkih progah, ki so dolge 998 km, pa 55 lokomotiv in 2543 tovornih vagonov. Med temi ozkotirnimi progami je posebno važna ona, ki veže bagdasko železnico s Perzijskim zalivom. Med vojno se ta železniški park gotovo ni povečal, ker so angleške ladje tako preobložene z vojnimi materiali, da niso mogle dovažati še železniškega materiala. Iz tega sledi, da razen egiptskih vse železnice Bližnjega vzhoda niso kos svoji nalogi ter da imajo pri dovozu vojnega materiala le malo vloga. V splošnem se lahko reče, da je bil vojni park vseh navedenih železnic že v mirni dobi premajhen.

Trgovinski register

Vpisi:

Banco di Roma — Filiale di Lubiana. Namen družbe: izvrševanje kredita v smislu čl. 4 pravil. Banka je bila ustanovljena 9. III. 1880 z listino notarja Vicija v Rimu. Banka je »banka državne koristi« v smislu Kr. dekreta od 12. marca 1936-XIV. Glavnica: 300 milijonov lir v 3.000.000 delnic po 100 lir.

Pravico podpisovanja za ljubljansko podružnico imajo:

Cav. Gr. Cr. Giuseppe Pietro Verol, poobl. upravitelj, Comm. Vittorio Beretta, Gr. Uff. Arrigo Del Bino, Ing. dr. Lino De Stefan, Comm. Ugo Foscolo, Gr. Uff.

Raffaele Mancinelli, Comm. Filippo Nusiner, vsi osrednji ravnatelji, Giuseppe Predasso, ravnatelj ljubljanske podružnice, Luigi Dal Sazio, Mariano Messina, Bruno Pelarini, vsi prokuristi ljubljanske podružnice.

Pridelovanje lanu in soje na Madžarskem

Lanene njive na Madžarskem obsegajo nad 1200 ha. Pridelok kaže dobro in bo dal po cenitvi strokovnjakov 30.000 do 35.000 metrskih stotov lanenih vlaken. Pridelali bodo tudi precej lanenega semena. Sploh obetajo dober pridelok vse kulture oljaric, najbolj pa uspeva soja, ki bo v nekaj letih zavzela v madžarskem kmetijstvu važno mesto.

Denarstvo

Romunski kreditni zavod

V zvezi z romunizacijo trgovine in industrije je bila potrebna ustanovitev posebnega kreditnega zavoda. Glavnica tega zavoda »Creditul Romanesc« se je v enem letu z državno pomočjo zvišala od 235 na 454 milijonov lejev. Zavod pod-

pira v prvi vrsti prevzemanje židovskih podjetij, v drugi vrsti pa nova trgovinska in industrijska podjetja, pri čemer imajo prednost nova podjetja v onih pokrajinah, kjer se industrija in trgovina šele uveljavlja.

V desetih mesecih je dobilo vodstvo kreditnega zavoda 1255 prošenj za posojila v skupnem znesku 2694,5 milijona lejev, ugodno pa je rešilo 357 prošenj ter dovolilo posojila v skupnem znesku 510,7 milijona lejev.

3.246.000 mark je bilo v Nemčiji od 1. do 30. junija nakazanih na Hrvaško kot zaslužek hrvatskih delavcev.

Bolgarska narodna banka je sprejela svoja pravila ter sme odslej investirati v državne papirje neomejene vsote. Dosedaj je smela nakupiti državnih papirjev samo do 160% svoje glavnice, torej za skupni znesek 2,7 milijarde levov.

Nova emisija blagajniških bonov je razpisana na Madžarskem, in sicer v višini 500 milijonov pengö. Boni se bodo obrestovali po 4,5%. Za 300 milijonov pengö bodo prevzeli bonov denarni zavodi, za 200 milijonov pa industrijska podjetja.

Gospodarske vesti

Mednarodni kabel na progi Zagreb—Zidani most—Celje—Maribor bodo začeli v kratkem polagati ter je v ta namen prišlo v Zagreb posebno odposlanstvo nemške državne pošte.

Vsi zdravilni vreli, tudi oni, ki bi se šele odkrili, so proglašeni na Hrvaškem kot državna last. Izkoriščanje vrelcev pa lahko država dovoli zasebnikom in javnim zavodom. Koncesije se bodo dajale za največ 10 let.

Grška vlada je odredila ustanovitev nakupne zadruga za tobakno industrijo. Zadruga bo kupovala ves tobak za cigaretno industrijo in ga razdeljevala med tovarne. Samo zadruga sme nakupovati tobak.

Obrok kruha, ki je bil na Madžarskem junija meseca znižan od 200 na 150 gramov, je sedaj madžarska vlada zopet zvišala na 200 gramov.

Turško-romunska trgovinska pogajanja so prišla zaradi nekih tehničnih težkoč v zastoj.

O dobri sadni letini poročajo iz Turčije. Tako cenijo letošnjo produkcijo rozin na 60.000 ton, lani pa so pridelali le 35.000 ton. Manjši

pa je letošnji pridelek fig, ki ga cenijo na 20.000 ton, dočim je znašal lani 40.000 ton.

Turško ministrstvo za oskrbo bo uvozilo iz Bolgarske 20.000 ton oglja. Romunska gozdna direkcija bo izvedla številne pogodbe v Besarabiji in Dobruži. V raznih krajih se bodo v ta namen ustanovile posebne šole.

Pariški in marsejski velesejem, ki bi morala biti v avgustu oziroma v septembru, sta odložena. Pač pa bo odprt lioniški velesejem proti koncu septembra.

Prisilnega varčevanja Švica ne bo uvedla, ker presežek kupne moči v Švici ni tako velik kot v drugih državah. Plače namreč v Švici niso tako narasle kot v drugih deželah, pomanjkanje blaga pa je večje in je zato tudi presežek kupne moči manjši.

Španska deželna vlada v Zamori je v sodelovanju z generalno gozdno direkcijo izdelala načrt za pogozdovanje v velikem. V ta namen je določen kredit v višini 300 milijonov pezeta, ki se bo v glavnem uporabljal za mezde. Pogozdovanje bi se izvedlo v več letih.

Stediti s papirjem so začeli v Angliji ter so morali časopisi omejiti svoj obseg.

Železna industrija v Braziliji se je v zadnjih letih zelo dobro razvila. Vsa železna proizvodnja je znašala l. 1930. 33.305 ton, l. 1940. pa že 185.348 ton, lani pa 209 tisoč ton.

Špansko trgovinsko brodogradništvo

Urad za trgovinsko mornarico pri španskem prometnem ministrstvu je objavil načrt o izpopolnitvi španskega trgovinskega brodogradništva. Po tem načrtu bo v naslednjih desetih letih zgrajenih skoraj milijon ton novih ladij. Špansko trgovinsko brodogradništvo je imelo med državljansko vojno toliko izgub, da obsega le nekaj nad milijon ton.

Giudici Evaristo & Co. Milano

VIA GRAN SAN BERNARDO, 7
Tel. 981-027

VIA OREFICI, 2
Tel. 152-137

MACCHINARIO ED ACCESSORI
TESSILI

TEKSTILNI STROJI IN POKROVILNE

MACCHINE INDUSTRIALI
INDUSTRIJSKI STROJI

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva 23

Telefon 25-52

LASTNA KNJIGOVEZNICA

Tiska knjige, brošure, časopise, kuverte, račune, letake, vabila, posetnice, posmrtna naznanila itd. v eni ali več barvah

Egidio & Pio Gavazzi

S. A. - D. D.

MILANO

CORSO MAGENTA, 48

Telef.: 80-151 — 80-152

Telegr.: Ploggia - Milano

Tessitura di seta, ralon, cotone

— Tutti i tessuti per ombrelli

— Tessuti per paracadute

— Fodere — Biancheria

Tkalnica za svilo, rajon, bombaž

— Vsakršne tkanine za dežnike

— Tkanine za padala

Podloge — Perlo

Rappresentante a Lubiana

Zastopnik v Ljubljani

Alojz Dular — Tel. 2880

HAHN & KOLB

in Acc.

MILANO

Piazza Duca d'Aosta 12

Telef. 266-422 Telegr. ANKOLB

TORN AUTOMATICI »INDEX«

Automatiche »Index«

Passaggio barra fino a 60 mm

palica odprta do 60 mm

MACCHINE UTENSILI

SPECIALI

Stroji, specialno orodje

STRUMENTI DI MISURA

Merilne priprave

UTENSILERIA SPECIALE

Izdelava specialnega orodja

Manifattura Superfibro

(Tovarna umetnih vlaken)

CARMINATI

MILANO

VIA PIETRO VERRI, 4

FILATI DI LANA

DI CELLULOSA

PREJA IZ STANIČNE

VOLNE

SUPERFIBRO (Brevettati)

UMETNA VLAKNA

(zak. zajamčena)

Cotonificio di Caneghiano

Tovarna za bombaž

MILANO

VIA BAROZZI, 5

Filatura e ritorcitura cotone

Filatura fiocco

dal N. 4 al N. 32. Filati misti

canape e fiocco dal N. 4 al N. 16

Predilnica in česalnica za bombaž

Predilnica za »fiocco«

od št. 4 do št. 32. Mešana preja

iz konoplje in »fiocca« od št. 4

do št. 16

Società Anonima Delniska družba

COMTES

MILANO

Via V. Monti, 26 — Tel. 81-880

Capitale int. ver. L. 600.000.—

Popolnoma vplačana glavnica

L. 600.000.—

Tessuti — raxon — misti seta

— seta pura — uniti e stampati

Tkanine — raxon — svilnate —

čista svila — gladke in tiskane

Calze misto seta e seta pura

Nogavice, svilnate in čisto

svilene

Rappresentante: — Predstavnik:

BERTOCCO CARLO, VICENZA

Vicolo Cieco S. Silvestro, 35

„LAURI“

Ditta Dr. Aldo Zecchini

MILANO — VIA C. POMA, 36

TELEF. 51-767

Esportazione oli essenziali nazionali

— Izvoz eteričnih domačih olj

Aromi naturali per sciroppi farmaceutici

— Prirodno dišave za farmaceutične sirupe

Essenze per prodotti farmaceutici o

cosmetici — Olja za lekarniške in

kozmetične izdelke

Speciali composizioni per Lapis Labbra

e Creme di bellezza — Specialne spojine

za ustno črtnike in lepota

Essenze Composite per acqua di Colonia

e di Lavanda — Sestavljena olja

za kolonjsko vodo in sivo

Profumi di fiori sintetici naturali

— Govetlični parfumi, umetni in prirodni

CHIEDERE LISTINO PREZZI!

ZAHTEVAJTE CENIK!

DITTA DE ZUANI & SOZZI

DI V. & F. SOZZI

Mednarodni prevozi

po morju in po suhem

Sedež centrale v Torinu

Via S. Francesco da Paola 13/G

Telefon: 49-280, 48-463, 44-888

Podružnice:

Milano: Via Clerici 13

Genova: Piazza S. Sabina 2

Canelli: Via Roma 1

Zastopništva:

Venezia, Trieste, Domo d'Ossola, Luino, Chiasso, For-

tezza, Postumia.

Zveze s tvrdkami in dopisniki po vsem svetu

COTONIFICIO VALLETICINO

TVORNICA

BOMBAŽA

Milano

Via Principe Umberto, 34

FILATURA DI COSSATO

COSSATO

Accomandita Semplice.

Komanditna družba

Capitale L. 4.000.000. Tel. 90-58

Glavnica L. 4.000.000.

Telegr.: Filatura — Cossato.

Filati per tessitura — maglieria

e per confezioni a mano.

Ritorcitura e tintoria.

Preje za tkanje — pletenine in

za ročna dela.

Izdelovalnica sukanca in barvarnica.



Il filato italiano per tessuti e calze di massima praticità e di massima durata

Italiana preja za tkanje in nogavice najpraktičnejše in (najbolj uporabno) najtežnejše

BEMBERG S. A.

Sede sociale - Direzione Commerciale Amministrativa

STABILIMENTO DIREZIONE TECNICA

MILANO

Corso Sempione 2

GOZZANO

(NOVARA)

Sedež družbe - Trgovsko in upravno ravnanje

TOVARNA IN TEHNIČNO RAVNANJE

SOCIETÀ ANONIMA FRATELLI FILA

Stabilimento di Pettinatura

Pettinatura Biella in Genova-Fegino

Lavatura e Pettinatura di fibre tessili

Stabilimento di Filatura in Cossato (Vercelli)

Filatura e tintoria di lana e fibre artificiali

Stabilimento di Tessitura in Coggiola (Vercelli)

Tessitura di stoffe per uomo e donna, alta novità

Maglieria Biellese - Biella

Maglieria intima — confezioni di gran pregio

A. L. A. — Anonima Lane Affini — Cossato (Vercelli)

Filati fantasia per lavori a mano ed a macchina

Česalnica volne

Česalnica Biella v Genovi-Fegino

Pranje in česanje tekstilnih vlaken

Predilnica v Cossatu (Vercelli)

Predilnica in barvarnica volne in umetnih vlaken

Tkalnica v Coggioli (Vercelli)

Tkalnica za moško in žensko blago, zadnje novosti

Pletilnica Biellese-Biella

Pleteno perilo — prvovrstni izdelki

A. L. A. — Volnene preje — Cossato (Vercelli)

Modne preje za ročna in strojna dela